

Meer over de Route

De wandelroute neemt je mee door Zaltbommel in de tijd van de Hanze, toen de stad bestuurd werd door schouten, schepenen en invloedrijke families. Je ontdekt hoe het leenstelsel werkte, welke rol de hertog van Gelre speelde en hoe kooplieden door hun handelsbelangen steeds meer invloed kregen. Het dagelijks bestuur van de stad lag in handen van voorname families, die zorgden voor orde, handel en onderhoud.

Markt

Centrale locatie van de handel en de herberg.

Everhardus van Balveren, schepen en tollenaar in de 15e eeuw, is je gids tijdens de wandeling. Hij vertelt over zijn invloedrijke familie, zijn rol in het stadsbestuur en de bouw van de Van Balverenskapel in de Sint Maartenskerk. Tijdens de route zie je sporen van deze geschiedenis terug, zoals de oudste stenen huizen, en ervaar je hoe nauw het stadsbestuur, de handel en de Hanze met elkaar verweven waren.

Waterpoort

Enige overgebleven stadspoort, startpunt van de wandeling.

Onderweg kom je langs plekken die verbonden zijn met het bestuur van toen. Zo zie je waar de schout vermoedelijk woonde, hoor je over de vergaderingen in de herberg op de Markt en leer je hoe de schepenen verantwoordelijk waren voor de stadsmuur, straten en de Waalkade. Ook kom je te weten hoe belangrijk de tolheffing en de waterwegen waren voor de welvaart van Bommel en welke spanningen er soms waren tussen de hertog en de kooplieden.

Sint Maartenskerk

Een imposante, lategotische stadskerk.

Wie is Everhardus

Een man met macht en invloed

Everhardus van Balveren Wilhelmi was een telg uit een vooraanstaande Bommelse familie en bekleedde van 1394 tot aan zijn dood in 1436 de functie van schepen. Daarnaast werkte hij als tollenaar in dienst van de hertog van Gelre, wat hem zowel bestuurlijke als economische invloed gaf. Zijn positie onderstreept de rol van deftige families in het stadsbestuur en hun nauwe verwevenheid met de handel en de Hanze.

Een blijvend spoor van zijn aanwezigheid is de Van Balverenskapel in de Sint Maartenskerk. Everhardus liet deze bouwen en wijdde het altaar aan de Heilige Ursula. Na zijn dood werd hij in de kerk begraven. Zijn zoon Jan voerde zijn laatste wens uit door twee vicarieën te stichten in de kapel, een kerkelijke rechtspersoon die geestelijke én wereldlijke invloed had. De kapel werd later in de volksmond bekend als het Van Balverenskoortje.

Everhardus stamde van uit een voorname familie en woonde in een stenen huis, zoals er nog enkele in Bommel te vinden zijn. Daarmee vormt hij, ook door het Val Balverenskoortje, een tastbare schakel met de Hanzetijd: een man die leefde op het snijvlak van handel, bestuur en religie, en die de stad mede vormgaf in een periode van groei en welvaart.

Wandelroute Everhardus

Bewandel het leven van Everhardus

Schepen in 1394

Everhardus van Balveren was schepen en tollenaar in Bommel én bouwheer van de Van Balverenskapel in de Sint Maartenskerk. Als lid van een invloedrijke familie drukte hij zijn stempel op de stad. Zijn verhaal laat zien hoe handel, macht en geloof in de Hanzetijd samenkwamen.

Inspiratie opdoen? Bekijk onze social media!

www.hanzestadzaltbommel.nl

Wandelroute

- 1 Start wandeling** bij de waterpoort
- 2 Waalkade** mooie wandeling
- 3 Gasthuistoren** prachtige blikvanger
- 4 Gasthuis 34** oudste gasthuiskapel
- 5 Bloemendaal 5-9** gered en gerestaureerd
- 6** Mooi oude muur
- 7 Oenselsestr. 50/32/17** huizen uit hanzetijd
- 8 Kerkplein** Sint Maartenskerk
- 9** van Balverenkapel
- 10 Kerkplein 15-17** opslagruimte handelsw.
- 11 Kerkplein 16** restant stadspaleis v. Rossum
- 12 Nonnenstraat** Stadskasteel
- 13 Oliestraat 41** Typische bouwstijl
- 14 Boschstraat 10/11/12** gebouwd in Hanzetijd
- 15 Markt 2** pothuis
- 16 Markt 4-8** rooilijn daken
- 17 Markt 3** rode bakstenen
- 18 Markt 12** het oude stadshuis
- 19 Waterstraat 26** Renaissancegevel

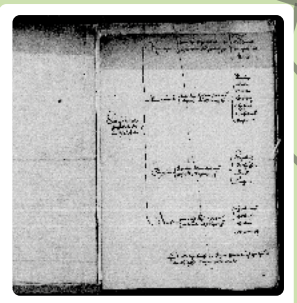
Wapenschild
Het wapenschild van de familie Van Balveren, aangetroffen in de archieven van Regionaal Archief Rivierenland.

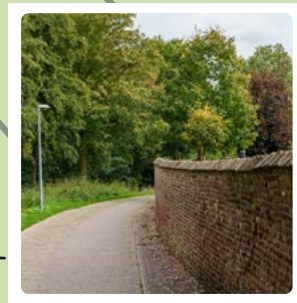
Van Balverenkapel
Everhardus van Balveren liet deze kapel bouwen. Er zijn nog steeds sporen ervan te vinden in de Sint-Maartenskerk

Contributie
Een heel oud document waarin bijna onleesbaar staat dat Zaltbommel contributie zal betalen aan het Hanzehoofdkantoor in Lübeck. (Archief Nijmegen, OAN_10.1.2_4100)

Onder Nijmegen
In de Hanzeorganisatie werd Zaltbommel ingedeeld bij het kwartier Nijmegen. Zaltbommel staat als tweede plaats van boven gezien. (Archief Nijmegen, 10.1.2_1_2599_005)

Stadsmuur
De schepenen waren onder andere verantwoordelijk voor het onderhoud van de stadsmuur.

Watervoorziening
De watervoorziening was ook een van de taken van de schepenen. Bommel had al vroeg in de Hanzetijd een goede watervoorziening door middel van putten met zuiver drinkwater. Deze put stond in de Gamerschestraat. Tegenwoordig is er nog een pomp te vinden in die straat.